

Autoreferat

dr Lidia Pokrzycka

1. Posiadane wykształcenie/dyplomy

W 1987 roku rozpoczęłam naukę w V Liceum Ogólnokształcącym w Lublinie. W roku 1991 zdałam maturę i w tym samym roku rozpoczęłam studia w Międzyuczelnianym Instytucie Nauk Politycznych UMCS. W 1996 roku zdałam egzamin magisterski i obroniłam pracę dyplomową (przygotowaną pod kierunkiem prof. dr hab. Grzegorza Janusza – *Geografia etniczna Wielkiej Brytanii*) z oceną bardzo dobrą. Także w 1996 roku rozpoczęłam studia podyplomowe z zakresu dziennikarstwa w Uniwersytecie Warszawskim, które ukończyłam w 1998 roku z oceną bardzo dobrą. 28 czerwca 2004 roku w Wydziale Politologii UMCS w Lublinie obroniłam pracę doktorską *Prasa Lublina w latach 1989-2002*, przygotowaną pod kierunkiem prof. dr hab. Włodzimierza Micha. Recenzentami pracy byli prof. dr hab. Stanisław Michałowski (UMCS) oraz prof. dr hab. Marian Gierula (UŚ).

2. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Na V roku studiów odbyłam staż asystencki w Zakładzie Badań Etnicznych UMCS. Od 1998 roku zostałam zatrudniona na stanowisku asystenta w Zakładzie Dziennikarstwa UMCS. W 2004 roku zostałam zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Dziennikarstwa UMCS oraz wykładowcy w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie (WSPiA). W latach 2007-2009 współpracowałam z Akademią Humanistyczną w Pułtusk. Od maja 2013 roku pełnię funkcję kierownika Katedry Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej w WSPiA.

3. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U nr 65, poz. 595 ze zm.)

Jako osiągnięcie wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U

nr 65, poz. 595 ze zm.) wskazuję książkę „System medialny Islandii”, Wyd. UMCS, Lublin 2014 oraz dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora.

Funkcjonowanie państw demokratycznych w bardzo dużym stopniu uzależnione jest od efektywności ich systemu medialnego. Media określają tematy debaty publicznej, czy ustalają kryteria sukcesu politycznego. Sprawność systemów medialnych jest szczególnie ważna tam gdzie ład polityczny i medialny dopiero się kształtuje. Upartyjnienie mediów publicznych, spory części środowisk politycznych z przedstawicielami mediów to podstawowe objawy dysfunkcji systemu. Ważnym elementem moich badań stała się globalizacja, która powoduje przekształcenie struktury własnościowej, skupienie własności mediów w rękach koncernów zagranicznych. Także status dziennikarzy ulega zmianom, co zaburza możliwość realizacji podstawowych funkcji mediów. Powyższe zagadnienia stały się podstawą moich badań prowadzonych w Polsce, a później w Islandii.

Celem publikacji „System medialny Islandii” jest pokazanie specyfiki systemu medialnego Islandii (również w aspekcie historycznym) oraz faktycznej, sprawdzonej przez autorkę w praktyce, wolności słowa w tym kraju. W książce po raz pierwszy na świecie (także w Islandii nie ma publikacji książkowych na ten temat) przedstawiono specyfikę islandzkiego systemu medialnego, przede wszystkim pod kątem postępującego procesu koncentracji kapitału, ale także reform prawa mediów i innowacyjnych sposobów kształcenia dziennikarskiego. Porównano także system islandzki z innymi systemami medialnymi państw nordyckich, czego również, do tej pory, nie przedstawiano w dostępnych publikacjach polskich i światowych.

Odizolowanie czy, wręcz, odseparowanie od wpływów kulturalnych Europy sprawia, że Islandia staje się ewenementem na światowej mapie, nie tylko medialnej. Należy przy tym podkreślić, że m.in. dzięki ożywionym kontaktom handlowym z USA i Danią, Islandia jest krajem podążającym za zmianami np. technologicznymi, mieszkańcy wyspy chętnie testują wszystkie nowości dostępne na rynku.

Państwo islandzkie wydaje się aktywnie działać na rzecz polityki medialnej, ale tylko w teorii, w rzeczywistości prawo pozostaje tylko zapisem. Zresztą, sami Islandczycy traktują prawo dość wybiórczo.

System medialny w Islandii jest niewątpliwie dobrze rozwinięty, jak na kraj tej wielkości. Konstytucja Islandii gwarantuje wolność słowa, dlatego własność tradycyjnych mediów drukowanych w Islandii jest jednak bardzo skoncentrowana. Właściciele tytułów prasowych posiadają także radio i telewizję, ponieważ nie ma specjalnych ograniczeń na krzyżowanie własności między tymi rodzajami mediów.

Deregulacja sektora audiowizualnego w połowie lat osiemdziesiątych umożliwiła firmom medialnym i inwestorom spoza mediów wkroczenie na rynek radiowo-telewizyjny, co miało znaczący wpływ na koncentrację mediów, w odniesieniu do własności i pozycji na rynku. Preferowane strategie rozwoju biznesu, takie, jak tworzenie sojuszy strategicznych oraz poszukiwanie korzyści skali i zakresu (poprzez fuzje i przejęcia), jak również dążenie do rozproszenia ryzyka i poszukiwanie nowych obszarów działania, również wspierają proces koncentracji. Ponadto do tego procesu przyczynia się przesunięcie wpływów z reklam na rzecz większych mediów i upadek mniejszych redakcji. Obecnie większość rynków mediów w Islandii cechuje się wysoką koncentracją pod względem stopnia udziału w rynku i własności. Można je opisać jako rynki oligopolistyczne lub wręcz monopolistyczne.

Koncentracja własności i udziału w rynku jest, być może, jedną z najbardziej charakterystycznych cech radiofonii i telewizji oraz ogólnie pojętych mediów w Islandii. W kraju liczącym około 300 000 mieszkańców nieuniknionym efektem jest „naturalny monopol”. Ponadto, reguły, które przeciwdziałałyby konsolidacji w mediach są zbyt łatwe do obejścia. Dlatego sytuacja na rynku mediów w Islandii jest dość wyjątkowa, w porównaniu z większością innych.

Publikacja jest podzielona na siedem rozdziałów. W pierwszym z nich „Geneza systemu medialnego” przedstawiono charakterystykę kraju, biorąc pod uwagę zmiany w systemie politycznym oraz sytuację ekonomiczną i prawną w zakresie mediów. Zaakcentowano także uwarunkowania historyczne rozwoju państwowości kraju, z uwagi na to, że systemy medialne ewoluują, a wydarzenia historyczne wpływają na ich rozwój. Drugi rozdział „Media drukowane”, to charakterystyka rynku dzienników i czasopism wydawanych w Islandii współcześnie, ale i z perspektywy historycznej. W rozdziale tym zamieszczono szczegółową analizę głównych wydawnictw prasowych Islandii także od strony graficznej i treściowej. Rozdział trzeci książki „Media elektroniczne” ilustruje sytuację stacji radiowych i telewizyjnych Islandii, a także innych mediów audiowizualnych. Rozdział czwarty „Nowe media”, to analiza najważniejszych portali internetowych Islandii, a także przedstawienie etapów wdrażania założeń dotyczących polityki w zakresie tworzenia społeczeństwa informacyjnego. Kolejny rozdział pracy jest zatytułowany „Struktura własnościowa mediów i koncerny medialne”. W rozdziale tym zawarto charakterystykę głównych koncernów islandzkich obecnych na krajowym rynku, a także specyfikę podejmowanych przez nie inwestycji. Rozdział szósty „Dziennikarstwo w Islandii”, to szczegółowa charakterystyka systemu kształcenia dziennikarskiego w Islandii, wraz z praktycznymi innowacjami dydaktycznymi i przełożeniem systemu szkolnictwa na praktykę

redakcyjną. W rozdziale tym przedstawiono także wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych wśród islandzkich dziennikarzy. Rozdział siódmy „Praktyka w zakresie wolności słowa” dotyczy prób reformowania obowiązujących przepisów prawnych, wdrożenia rewolucyjnych wręcz zmian w prawie mediów w Islandii. Opisuje także praktykę wolności słowa w Islandii (również w Internecie).

Wydaje się, że wyjście z perspektywy politycznej, gospodarczej i prawnej daje solidne podstawy do konkretnych rozważań na temat funkcjonowania mediów drukowanych i elektronicznych oraz działalności koncernów medialnych w warunkach wręcz laboratoryjnych. W Islandii dostęp do Internetu jest powszechny, stanowi wręcz podstawę komunikacji w mniej dostępnych regionach kraju, stąd w publikacji dość duży akcent położono na proces tworzenia społeczeństwa informacyjnego. Z działalnością medialną ściśle związane są dziennikarskie związki zawodowe, które, z założenia, mają bronić wolności słowa i praw pracowników mediów. Cenzura w mediach i Internecie także w Islandii jest odczuwana, czemu ma przeciwdziałać The International Modern Media Institute (IMMI). Dla stabilnego funkcjonowania systemu medialnego ważne jest również odpowiednio prowadzone kształcenie adeptów dziennikarstwa, dopasowane do realiów rynkowych.

W publikacji wzięto pod uwagę najistotniejsze elementy systemu medialnego, którymi są podmioty medialne i podmioty w stosunku do mediów zewnętrzne, ale wpływające na ich zawartość, także regulujące działalność. Nie można pominąć dostawców zawartości mediów i technologii oraz reklamodawców. Konieczna jest analiza działalności instytucji oraz organizacji społeczno-politycznych, które wywierają wpływ na funkcjonowanie mediów, a także norm prawnych. Ważna jest specyfika grup odbiorców poszczególnych mediów i badanie, czy społeczeństwo aktywnie bierze udział w życiu społeczno-politycznym. Media są w naturalny sposób związane z systemem politycznym, uczestniczą we wszystkich fazach procesu politycznego. Mediatyzacja polityki jest więc nieuchronna. Relacje media-polityka są najistotniejsze z punktu widzenia konsekwencji społecznych. Środki masowego przekazu stanowią główny czynnik legitymizacji systemu politycznego, ale warunki funkcjonowania mediów wyznacza polityka. W przypadku Islandii te procesy są bardzo widoczne, w publikacji nie mogło więc zabraknąć dość obszernych opisów funkcjonowania poszczególnych instytucji państwowych i ich połączeń z popularnymi mediami (szczególnie prasą).

Dla publikacji podstawą stały się analizy materiałów źródłowych, publikowanych w języku angielskim oraz egzegezy tekstów prawnych. Zastosowano metodę opisową, porównawczą, a także analizę zawartości prasy. Ponadto, w ramach technik badawczych,

prowadzono obserwacje uczestniczące podczas zajęć w Reykjavik University i University of Iceland oraz w trakcie stażu dziennikarskiego w anglojęzycznym tygodniku „Reykjavik Grapevine”. Przeprowadzono również wywiady pogłębione oraz badania ankietowe w islandzkich redakcjach.

Podkreślić należy, że w Islandii byłam siedmiokrotnie. W ramach programu Erasmus m.in. w marcu 2012 prowadziłam wykłady w University of Iceland w Reykjaviku (Islandia) roku z zakresu mediów lokalnych, mediów w Polsce i etyki dziennikarskiej, we wrześniu 2013 roku z zakresu ekonomiki mediów, a w lutym 2014 roku z przedmiotu public relations. Z kolei w Izmirze (Turcja) w Yasar University w kwietniu 2012 roku poprowadziłam wykłady i ćwiczenia z zakresu mediów lokalnych w Polsce, a w maju 2013 z tematyki dotyczącej mediów w Islandii.

W 2013 roku otrzymałam wyróżnienie Fundacji Rozwoju Sytemu Edukacji, w ramach konkursu „Eduispiracje”, za wykłady i badania prowadzone w Islandii. W tym samym roku zostałam laureatką konkursu „Wiedza z pasją” portalu naukowego PITWIN. Także w 2013 roku odbyłam staż dziennikarski w redakcji islandzkiego tygodnika „Reykjavik Grapevine”. W 2014 roku, dzięki uzyskanemu w Islandii doświadczeniu dydaktycznemu i naukowemu, otrzymałam grant European Centre for the Development of Vocational Training na wizytę studyjną do Dublina (Irlandia), realizowaną w marcu tego roku.

Dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora

Moje początkowe zainteresowania badawcze koncentrowały się wokół analizy funkcjonowania mediów lokalnych i regionalnych, ze szczególnym uwzględnieniem Lubelszczyzny. Głównym celem moich badań, prowadzonych od 1998 roku, było określenie zmian, jakie dokonały się w lokalnym, a następnie regionalnym dziennikarstwie po 1989 roku (zob. szerzej np. *Prasa drukowana na Lubelszczyźnie w latach 1989-1997* - "Zeszyty Prasoznawcze" 1998, nr 3-4, s. 108-123, *Kreowanie wizerunku lubelskich dzienników w latach 1989-2002*, (w:) *W lustrze. Wizerunek mediów własny*, pod red. I. Borkowskiego i A. Woźnego, Wrocław 2003, s. 133-141).

W pierwszym etapie – przed doktoratem – zbadalam środowisko dziennikarzy w Lublinie, określiłam podstawy zmian zachodzących w lokalnych mediach, także elektronicznych. Badania oparłam na wynikach ankiet przeprowadzonych w 2002 roku oraz

wywiadach z dziennikarzami i redaktorami prasy w Lublinie. W tym etapie opublikowałam opracowania dotyczące mediów elektronicznych (zob. np. *Lubelskie media elektroniczne - teraźniejszość i przyszłość* - "Studia Medioznawcze" 2001, nr 4, s. 39-43.), a także tendencji w rozwoju mediów w Polsce (w wersji anglojęzycznej: *Polish media and democracy after 1989*, materiały z V Międzynarodowego Sympozjum Internetowego „La Sociedad Civil en el siglo XXI” - CD.-rom, Buenos Aires 2000.). Opisałam też pierwsze wyniki moich badań dotyczących przestrzegania zasad etycznych w lokalnych mediach. Ogółem, przed uzyskaniem doktoratu, opublikowałam 12 artykułów i 12 recenzji.

W drugim etapie mojej pracy naukowej – po doktoracie – przeprowadziłam szereg badań dotyczących m.in. styku marketingu politycznego i mediów lokalnych, public relations oraz środowiska dziennikarzy prasy lokalnej, regionalnej zob. np. *Media lokalne a marketing polityczny - analiza zależności na przykładzie rynku prasy Lubelszczyzny*, (w:) *Marketing polityczny. Szansa czy zagrożenie dla współczesnej demokracji?*, pod red. P. Pawełczyka, Poznań 2007, s. 313-318. Efektem tych zainteresowań była także publikacja książkowa *Promocja i public relations w społeczeństwie informacyjnym. Studia przypadków*, Wyd. WSPA, Lublin 2011.

Opublikowałam również monografię „Prasa w Lublinie w latach 1989-2003”, Wyd. UMCS, Lublin 2006, będącą podsumowaniem badań nad środowiskiem dziennikarskim w skali lokalnej, uaktualnioną wersją pracy doktorskiej. Żywiołowość i dynamizm zmian systemu prasowego po 1989 roku dotyczyły przede wszystkim poziomu lokalnego i regionalnego. Publikacja miała stanowić próbę uchwycenia przemian, które dokonały się w ofercie gazet i czasopism Lublina. Praca monitoruje zmiany zarówno natury organizacyjnej, ekonomicznej, jak i prawnej, zachodzące na rynku mediów lokalnych i regionalnych. Główne kierunki zmian na polskim rynku medialnym dokonały się w kilku fazach: żywiołowego entuzjazmu nowych wydawców i wymuszonych przekształceń nowych tytułów, pozornej stabilizacji, otwartej walki o rynek medialny oraz nowe zagospodarowanie tego rynku. W publikacji zbadano, jak przebiegały te procesy na lubelskim rynku medialnym. Praca była pierwszą publikacją dotyczącą współczesnej lubelskiej prasy, także w formie kompleksowego opracowania, obejmującego swoim zakresem całość problemów związanych z utrzymywaniem się produktów prasowych na rynku regionalnym i lokalnym. Publikacja opierała się na danych pochodzących z badań ankietowych, przeprowadzonych w redakcjach lubelskich gazet wśród 100 dziennikarzy lubelskiej prasy. Zastosowano także metodę analizy zawartości poszczególnych czasopism, jak również wywiad kwestionariuszowy, realizowany podczas rozmów z wieloma wydawcami i redaktorami.

W moich badaniach ważne były także zmiany polityki redakcyjnej, statusu dziennikarzy oraz problemy i zagrożenia dla niezależności dziennikarstwa, również w skali europejskiej: *Media i dziennikarstwo w Unii Europejskiej - szanse i zagrożenia. Zarys problematyki*, "Annales UMCS Sectio K", 2009, s. 215-226.

Przeprowadziłam również szczegółowe analizy porównawcze poszczególnych gazet lokalnych i regionalnych Lubelszczyzny. W badaniach wykorzystałam kwestionariusze ankiet, ale także przeprowadziłam analizę zawartości prasy, która stała się podstawową metodą badawczą podczas pisania kolejnych prac: *Wojna mediów na rynku lokalnym - analiza zjawiska na przykładzie lubelskich dzienników*, (w:) *Wojna w mediach*, pod red. W. Piątkowskiej-Stepaniak, B. Nierenberga, Opole 2007, s. 455-464; *Źródła władzy i ograniczenia wolności prasy - analiza na przykładzie Lubelszczyzny (2002-2007)*, (w:) *Demokracja medialna - źródła władzy*, pod red. A. Krachera i R. Riedla, Racibórz 2007, s. 123-129. Publikowałam także artykuły dotyczące zmian w ekonomicznej sferze funkcjonowania mediów. W ramach moich badań przeprowadziłam szczegółowe analizy schematu inwestowania zagranicznych koncernów medialnych na polskim rynku medialnym, jak również i w Internecie np.: *Inwestycje koncernów medialnych w Internecie - analiza głównych strategii*, (w:) *E-gospodarka E-społeczeństwo w Europie Środkowej i Wschodniej, t.I*, pod red. S. Partyckiego, Lublin 2009, *Zagrożenia dla niezależnego dziennikarstwa. Kapitał zagraniczny w polskiej prasie regionalnej*, (w:) *Ekonomiczne i polityczne wyzwania we współczesnym ładzie globalnym*, pod red. M. Giedz, A. Kozłowskiego, R. Majewskiego, Gdańsk 2009, s. 345-354; *Inwestycje zagranicznych koncernów medialnych w Polsce na przykładzie rynku prasy regionalnej*, (w:) *Jednostka-społeczeństwo-państwo wobec megatrendów współczesnego świata*, pod red. G. Piwnickiego, S. Mrozowskiej, Gdańsk 2009, s. 479-487; *Zmiana kształtu przekazów dziennikarskich w internecie na przykładzie portali internetowych koncernu "Media Regionalne"*, (w:) *Internetowe gatunki dziennikarskie*, pod red. K. Wolnego-Zmorzyńskiego, W. Furmana, Warszawa 2010, s. 128-135; *Wpływ kryzysu ekonomicznego na politykę inwestycyjną światowych koncernów medialnych w Europie Środkowej i Wschodniej*, (w:) *Partnerstwo i współpraca a kryzys gospodarczo-społeczny w Europie Środkowej i Wschodniej, t.1*, pod red. S. Partyckiego, Lublin 2010, s. 681-688.; *Polskie inwestycje koncernów Orkla/Mecom i Polskapresse*, (w:) *Inwestycje koncernów na polskim rynku medialnym*, pod red. L. Pokrzyckiej, Lublin 2012, s. 97-120. Efektem tych badań była także praca pod moją redakcją *Inwestycje koncernów na polskim rynku medialnym. Wybrane zagadnienia*, Wyd. UMCS, Lublin 2012.

W kręgu moich zainteresowań pozostały również praktyczne aspekty prowadzonych badań – ich efekty publikowałam w czasopismach dydaktycznych, wraz z proponowanymi schematami zajęć dla nauczycieli szkół średnich i wyższych. Opublikowałam także wyniki badań ankietowych dotyczące upowszechniania i jakości zajęć z zakresu edukacji medialnej prowadzonych w szkołach Lubelszczyzny: np. *Kształcenie nauczycieli i realizacja edukacji medialnej w lubelskich szkołach - wnioski z badań*, (w:) *(Kon)teksty kultury medialnej. Analizy i interpretacje*, t. II, pod red. M. Sokołowskiego, Olsztyn 2007, s. 255-264.

Zajmowałam się problemami etycznymi zarówno w dziennikarstwie ogólnopolskim, jak i lokalnym: *Media a etyka - analiza na przykładzie lubelskiego rynku prasowego*, (w:) *Retoryka i etyka*, pod red. B. Sobczak i H. Zgólkowej, Poznań 2009, 217-222. Analizowałam także przebieg wyborów parlamentarnych na łamach ogólnopolskich tygodników opiniotwórczych: *Wybory parlamentarne w Polsce w 2005 roku na łamach tygodników opiniotwórczych. Analiza porównawcza*, (w:) *Partie i system partyjny RP. Stan i perspektywy*, pod red. K. Kowalczyka i Ł. Tomczaka, Toruń 2007, s. 218-225. Przeprowadziłam badania dotyczące sposobów promocji instytucji samorządowych Lubelszczyzny w lokalnych środkach przekazu.

Wyniki swoich badań dotyczących środowiska dziennikarskiego i mediów regionalnych oraz lokalnych upowszechniłam w formie drukowanej m.in. w „Zeszytach Prasoznawczych”, (*Lubelskie środowisko dziennikarskie – stan obecny i perspektywy*, "Zeszyty Prasoznawcze" 2003, nr 3-4, s. 176-184; *Zagrożenia dla lokalnego dziennikarstwa na przykładzie Lubelszczyzny*, "Zeszyty Prasoznawcze" 2008, nr 1-2, s. 155-167). ale również w publikacjach anglojęzycznych (*Analysis of Risks and Opportunities in Journalism in Poland: The Example of the Lublin Region*, (w:) "Web Journal of Mass Communication Research", Volume 8:3, Ohio University (2006), <http://www.scripps.ohiou.edu/wjmcr/vol08/8-3a-b.html>; *Restrictions on Journalistic Freedom in the regional and local Polish press, As Exemplified by the Lublin Region*, in "The Web Journal of Mass Communication Research", November 2011, vol. 38, Ohio University, <http://wjmc.org/vol38>; *The functioning of the local press in Poland. Restrictions on Journalistic Freedom*, (w:) *Komunikowanie na poziomie samorządu terytorialnego*, pod red. B. Nitschke, K. Glinki, Zielona Góra 2012, s. 41-52, *Public relations and local media*, (w) *Faces of Social Communication. Around the Issues of Marketing and Public Relations in Contemporary Society*, pod red. M. Kaczmarczyka, Prague-Sosnowiec 2013, s. 115-123).

Opracowałam także raporty dla czasopisma naukowego „Trzeci Sektor” (*Funkcjonowanie prasy lokalnej w Polsce*, "Trzeci Sektor", Instytut Spraw Publicznych

Warszawa, nr 14, 2008, s. 50-59) oraz Biura Analiz Sejmowych (*Kondycja prasy lokalnej w Polsce*, "Infos", Biuro Analiz Sejmowych, marzec 2013. [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/9BF6DC961C01A577C1257B2C0045687F/\\$file/Infos_143.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/9BF6DC961C01A577C1257B2C0045687F/$file/Infos_143.pdf)), dotyczące funkcjonowania prasy lokalnej w Polsce.

W monografii *Prasa ogólnoinformacyjna w regionie lubelskim po 1989 roku* zamieściłam wyniki pogłębionych badań dotyczących specyfiki prasy ogólnoinformacyjnej na Lubelszczyźnie. Celem moich badań było określenie, jak funkcjonuje ogólnoinformacyjna prasa lokalna i regionalna w regionie lubelskim, a także jakie są główne obszary zmian zachodzących w prasie Lubelszczyzny. W kręgu moich zainteresowań pozostały także kwestie związane z przemianami lokalnych wydawnictw, warunków wydawania i funkcjami pełnionymi w środowisku. Duży nacisk położyłam przy tym na funkcjonowanie pism niezależnych i samorządowych.

W efekcie badań określiłam, że niezależne pisma lokalne są bardzo ważnym środkiem komunikowania lokalnej społeczności i wyrażają potrzeby, interesy lokalnego środowiska. Niezależność dla prasy lokalnej oznacza utrzymywanie się wyłącznie ze sprzedaży nakładu i reklam. Tego typu pisma same utrzymują własnych właścicieli, zazwyczaj nie mających poparcia znacznego kapitału. Główne funkcje takich wydawnictw to przekazywanie wiarygodnej informacji oraz forum wymiany poglądów. Niezależna gazeta lokalna jest więc pismem, którego zazwyczaj nie popiera partia polityczna, a redakcja prowadzi pismo tak, aby zachowywało równy dystans do wszystkich sił politycznych.

Zwróciłam także uwagę na intensywność inwestowania w regionalne i lokalne media. Początkowo ich właściciele uznawali, że zainwestowane fundusze szybko przyniosą zyski. Jednak główne czynniki sprzyjające sukcesowi rynkowemu to przede wszystkim wcześniejsza ocena minimum potrzebnego zysku, jak również analiza podłoża (ze szczególnym uwzględnieniem podobnych inicjatyw, realizowanych na danym obszarze przez firmę lub jej konkurentów). Podstawą sukcesu jest przeanalizowanie konkretnego rynku medialnego pod względem specyfiki odbiorców, a także zasobów finansowych ewentualnych reklamodawców.

Prasa lokalna, regionalna pełni ważne funkcje w społeczeństwie. Integruje i stanowi podstawę społeczeństwa obywatelskiego. Jednak z prowadzonych przeze mnie badań, wynika, że sytuacja na lubelskim rynku prasy nie jest najlepsza. Zmiany zachodzące na rynku ekonomicznym, nowe reguły funkcjonowania pism sprawiały, że część wydawców nie odnalazła się w nowej sytuacji. Inicjatywom prasowym nie sprzyja niski poziom inwestowania w sferze przedsiębiorczości i niska atrakcyjność inwestycyjna Lubelszczyzny. Słaba sytuacja ekonomiczna nie oddziałuje korzystnie na niezależność dziennikarską. To

czynniki ekonomiczne wymuszają ograniczenia i cenzurę wewnątrzredakcyjną. Im mniej znaczące medium lokalne, tym większa zależność od klientów reklamowych. Także status zawodowy dziennikarza jest niski. Rynek prasy nie jest chłonny, a wydawcy biorą pod uwagę wyłącznie osiągnięte zyski.

Analizując zawartość lubelskiej prasy ogólnoinformacyjnej, można zauważyć dominację tematyki sensacyjnej, przyciągającej uwagę czytelnika. Na łamach prasy publikowane są przede wszystkim krótkie informacje, newsy, nie kosztujące dziennikarzy zbyt dużo wysiłku i czasu. Wnioski te nie odbiegają od tendencji obserwowanych w kraju, jednak sytuacja gospodarcza regionu jeszcze pogłębia niekorzystne warunki inwestycji prasowych na Lubelszczyźnie. Funkcjonowanie ogólnoinformacyjnej prasy lokalnej i regionalnej nie jest więc stabilne - weryfikatorem wszelkich zmian są czytelnicy i reklamodawcy. Główne obszary zmian na prasowym rynku regionalnym dotyczą zawartości i szaty graficznej. Niestety, nie zawsze wprowadzane zmiany są korzystne dla wizerunku i kondycji pism. Prasa lokalna i regionalna jest jednak bardzo ważna. Współpraca z czytelnikami, pełnienie funkcji łącznika pomiędzy społeczeństwem a władzą samorządową, współpraca z organizacjami pozarządowymi dla dobra mieszkańców - są nie do przecenienia. Zmiany zachodzące na rynku prasowym jednego z najbiedniejszych regionów kraju pokazują wyraźniej problemy związane z wykonywaniem zawodu dziennikarza oraz sytuacją prasy lokalnej i regionalnej.

W ostatnich latach ważnym obszarem mojej działalności badawczej stała się problematyka związana z systemem medialnym Islandii, szkolnictwem dziennikarskim w tym kraju czy specyfiką funkcjonowania mediów (szczególnie prasy i radia) na wyspie. Łącząc wcześniejsze wątki badawcze z aktualnym, porównałam także specyfikę środowisk dziennikarskich w Islandii i Polsce, np. *.Kształcenie dziennikarzy w Islandii. Teoria i praktyka*, "Zeszyty Prasoznawcze" 2013, nr 3; *Czy niezależność mediów jest możliwa? Realia Polski i Islandii*, "Animacja Życia Publicznego. Analizy i Rekomendacje" 2013, nr 2 (9), s. 12-15; *E-learning w Islandii. Studium przypadku Reykjavik University*, (w:) *Rola informatyki w naukach ekonomicznych i społecznych. Innowacje i implikacje interdyscyplinarne*, pod red. Z. E. Zielińskiego, Kielce 2013, s. 365-370; *Radio in Iceland. General characteristic of the market*, (in:) *Radio. Community-Challenges-Aesthetics*, ed. G. Stachyra, Wyd. UMCS, Lublin 2013, p. 133-143.

W sumie, od 2004 roku ukazały się moje 103 publikacje naukowe (4 monografie, 3 prace pod redakcją, 5 recenzowanych artykułów anglojęzycznych w monografiach, 2 recenzowanych czasopismach anglojęzycznych, 14 artykułów w recenzowanych czasopismach naukowych o zasięgu krajowym, 47 artykułów, recenzowanych części

monografii lub prac zbiorowych oraz 7 recenzji i 21 sprawozdań). Dodatkowo opublikowałam 56 artykułów popularnonaukowych (załącznik nr 4).

Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyłam w 41 konferencjach – także anglojęzycznych:

1. 6-7.10.2004 – Polskie media w jednoczącej się Europie – szanse i wyzwania, Kraków, Uniwersytet Jagielloński; *Dostęp do zawodu dziennikarza na przykładzie rynku prasy w Lublinie*

2. 18.10.2004 – Reportaż a przemiany społeczne po 1989 roku, Rzeszów, Uniwersytet Rzeszowski; *Elementy reportażu w public relations*

3. 14-15.04.2005 – Polityka informacyjna i media a zarządzanie w samorządzie terytorialnym, UMCS; *Public relations jednostek samorządu terytorialnego na przykładzie Lubelszczyzny*

4. 19-20.05.2005 – Polska wobec współczesnych wyzwań globalnych i regionalnych, Gdańsk, Uniwersytet Gdański; *Funkcjonowanie mediów w Polsce po 1989 roku - problemy ekonomiczne,*

5. 20-22.09.2005 -Media Studies. Refleksja nad stanem obecnym, UMCS, Roskosz k. Białej Podlaskiej, *Charakterystyka rynku lubelskiej prasy (1989-2005). Zmiany organizacyjne, marketing, środowisko dziennikarskie*

6. 10-11.10.2005 – między odpowiedzialnością a sensacją. Dziennikarstwo na przełomie wieków w Polsce – prasa, radio, telewizja, Internet, edukacja, Uniwersytet Rzeszowski, Czudec k. Rzeszowa; *Status lubelskiego dziennikarza a realia wolnego rynku*

7. 23-24.11.2005 – Developing in media skills – Kijów (organizator – BBC World Service Trust), *Media in Poland*

8. 16-17.02.2006 - Marketing polityczny – szansa czy zagrożenie dla demokracji, Poznań UAM; *Media lokalne a marketing polityczny - analiza zależności na przykładzie rynku prasy Lubelszczyzny*

9. 30-31.03.2006, 50 lat badań nad komunikowaniem i mediami w Polsce; stan obecny, wyzwania, perspektywy, Wrocław; *Szkolnictwo dziennikarskie a wykonywanie zawodu dziennikarza w Lublinie (1989-2006)*

10. 24-25.04.2006, Media a demokracja, UMCS, Kazimierz Dolny; *Kapitał zagraniczny w regionalnej prasie - szanse i zagrożenia dla dziennikarzy*

11. 27-28.04.2006; Media a polityka, Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łodzi, *Public relations w mediach - analiza na przykładzie rynku prasy w Lublinie*

12. 16-18.05.2006, Czechy.Polska.Ukraina.Partie i systemy partyjne. Stan i perspektywy, Uniwersytet Szczeciński, Międzyzdroje, *Wybory parlamentarne w Polsce w 2005 roku na łamach tygodników opiniotwórczych. Analiza porównawcza*
13. 11-12.10. 2006, Wojna w mediach, Opole, Uniwersytet Opolski; *Wojna mediów na rynku lokalnym - analiza zjawiska na przykładzie lubelskich dzienników*
14. 17-18.10.2006, „Media regionalne – sukcesy i porażki”, Uniwersytet Rzeszowski; *Podstawowe problemy funkcjonowania lubelskich mediów regionalnych (1989-2006)*
15. 16-18.04.2007, Retoryka i etyka, UAM i Wyższa Szkoła Języków Obcych w Poznaniu *Media a etyka - analiza na przykładzie lubelskiego rynku prasowego*
16. 5-6.06.2007, Nowe media – stan obecny i możliwości rozwoju, UMK Toruń; *Prasa lokalna i regionalna w Internecie. Przypadek rynku prasowego Lubelszczyzny*
17. 19-21.09.2007, Demokracja w Polsce, Europie i na świecie w XXI wieku. Zagrożenia,uwarunkowania oraz perspektywy rozwoju, UAM Poznań. *Zagrożenia dla lokalnego i regionalnego dziennikarstwa - analiza na przykładzie rynku prasowego Lubelszczyzny*
18. 8-10.10.2007, Międzynarodowa Konferencja Naukowa Media-Kultura-Edukacja na pograniczu narodów i kultur. Tradycje-doświadczenia-perspektywy, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów-Bystre, *Podlaski Kwartalnik Kulturalny” – charakterystyka pisma na polsko-ukraińsko-białoruskim pograniczu kulturowym*
19. 25-26.10.2007, (Kon)teksty kultury medialnej. Analizy i interpretacje, Olsztyn; UWM; *Kształcenie nauczycieli i realizacja edukacji medialnej w lubelskich szkołach - wnioski z badań*
20. 23.11.2007, Źródła władzy mediów, Państwowa Wyższa Szkoła w Raciborzu,. *Źródła władzy i ograniczenia wolności prasy - analiza na przykładzie Lubelszczyzny (2002-2007)*
21. 19-21.05.2008, Jednostka-społeczeństwo-państwo wobec megatrendów współczesnego świata, Uniwersytet Gdański, Jurata, *Inwestycje zagranicznych koncernów medialnych w Polsce na przykładzie rynku prasy regionalnej*
22. 3-4.06.2008 - Internetowe gatunki dziennikarskie, UJ, *Zmiana kształtu przekazów dziennikarskich w internecie na przykładzie portali internetowych koncernu "Media Regionalne"*
23. 11-13.05.2009 - *E-gospodarka-E-społeczeństwo w Europie Środkowej i Wschodniej*, KUL, Nałęczów; *Inwestycje koncernów medialnych w Internecie - analiza głównych strategii*

24. 28-30.05.2009 – *Europa, integracja, polityka, bezpieczeństwo*, AMW Gdynia; Gdynia/Karskrona, *Rynek mediów a procesy integracji w Unii Europejskiej*
25. 5.06.2009 - *Media a rok 1989*, Uniwersytet Warszawski; *Lubelskie dzienniki w 1989 r. - analiza medioznawcza*
26. 28-30.08.2009 – *News in Europe, Europe on News. Proximity and Distance*, UAM Poznań, *Ethical problems of professional journalists of regional and local press in Poland*
27. 4-5.11.2009 – *Dziennikarstwo jako zawód i powołanie*, UMK Toruń, *Kształcenie dziennikarzy w Lublinie – teoria i praktyka*
28. 19-20.11.2009 *Ekonomiczne i polityczne wyzwania współczesnego świata*, Wyższa Szkoła Bankowa, Gdańsk; (Krynica Morska), *Zagrożenia dla niezależnego dziennikarstwa. Kapitał zagraniczny w polskiej prasie regionalnej*
29. 10-11.12.2009 – *Wybory do Parlamentu Europejskiego. Prawo. Media. Społeczeństwo*, UMK Toruń, *Wybory do Parlamentu Europejskiego w 2004 i 2009 roku na łamach regionalnej prasy. Analiza na przykładzie Lubelszczyzny*
30. 22-23.04.2010, *Nowe media – polityka, kultura, społeczeństwo*, UMK Toruń, *Rozwój promocji prasy regionalnej w Internecie. Przypadek działań koncernu Mecom*
31. 5-7.05.2010-*Partnerstwo i współpraca a kryzys gospodarczo-społeczny w Europie Środkowej i Wschodniej*, KUL, Nałęczów, *Wpływ kryzysu ekonomicznego na politykę inwestycyjną światowych koncernów medialnych w Europie Środkowej i Wschodniej*, (w:) *Partnerstwo i współpraca a kryzys gospodarczo-społeczny w Europie Środkowej i Wschodniej*
32. 20-21.05.2010 – *Rola kapitału ludzkiego w rozwoju państw i regionów Europy Środkowej i Wschodniej*, UMK Toruń, *Doskonalenie zawodowe dziennikarzy prasy lokalnej i regionalnej w Studium Dziennikarstwa Europejskiego Fundacji Centrum Europejskie Natolin*
33. 15-17.09.2010 - *Autonomia nauki o komunikowaniu*, II Kongres PTKS, Lublin; *Realizacja edukacji medialnej w szkołach województwa lubelskiego (raport z badań)*
34. 28.09.2010 – *Media zwierciadłem kultury? Kultura zwierciadłem mediów*, UMCS Wydział Filozofii i Socjologii, Lublin; *Media jako czwarta władza w skali lokalnej. Analiza na przykładzie Lubelszczyzny*
35. 1-5.12.2010 - *Media in crisis, crisis in media*, Bratysława, Słowacja, Pan-European University; *Journalism in Poland*
36. European Week, Izmir, Turcja 2012; *Local media in Poland*

37. 22-23.05.2012 - Komunikowanie na poziomie samorządu terytorialnego, Zielona Góra, Uniwersytet Zielonogórski, referat w języku angielskim, *The functioning of the local press in Poland. Restrictions on Journalistic Freedom*;

38. 4-5.06.2012 - Radio and Society, Lublin, referat w języku angielskim, *Radio in Iceland. General characteristic of the market*;

39 . 13.09.2012 - Rola informatyki w naukach ekonomicznych i społecznych. Innowacje i implikacje interdyscyplinarne, projekt PITWIN, Wyższa Szkoła Handlowa, Kielce. *E-learning w Islandii. Studium przypadku Reykjavik University*;

40. 29-30.11.2012 - Media władzy czy media obywateli? Komunikacja i media w animacji lokalnych polityk publicznych, Centrum Badań Społeczności i Polityk Lokalnych, Lublin, *Czy niezależność mediów jest możliwa? Realia Polski i Islandii*.

41. European Week, Izmir 2013, *Media in Iceland*

W 2005 roku otrzymałam Brązowy Krzyż Zasługi, a w 2006 Nagrodę I^o Rektora UMCS za działalność naukową. Od stycznia 2010 roku prowadzę dział „Edukacja Medialna” w miesięczniku społeczno-pedagogicznym „Nowa Szkoła”. Od 2013 roku jestem redaktorem tematycznym „Zeszytów Prasoznawczych”.

4. Dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski oraz współpraca międzynarodowa

Od 1998 roku w UMCS prowadziłam konwersatoria m.in. z zakresu public relations, wstępu do medioznawstwa, edukacji medialnej, a od 2004 roku wykłady i konwersatoria m.in. z zakresu medioznawstwa, ekonomiki mediów, public relations, komunikowania lokalnego, polityki społecznej i gospodarczej oraz mediów lokalnych. Od 2007 do 2009 roku współpracowałam z Akademią Humanistyczną w Pułtusku, gdzie prowadziłam wykłady z zakresu Historii prasy i dziennikarstwa, Systemu medialnego RP, Mediów w świecie oraz seminaria: licencjackie i magisterskie. W 2013 roku w UMCS w języku angielskim poprowadziłam wykład ogólnouniwersytecki „Media in Iceland”, a w latach 2013-2014 anglojęzyczne zajęcia dla studentów z wymiany Erasmus w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie z przedmiotów „Public relations”, „New media” i „Media economy”. Wypromowałam ok. 20 magistrów i 15 licencjatów (w trakcie współpracy z Akademią Humanistyczną w Pułtusku oraz w WSPiA).

W latach 2004-2007 prowadziłam cykl bezpłatnych kursów dla lubelskiej młodzieży z zakresu edukacji medialnej, byłam też jurorką w lubelskich konkursach dziennikarskich prowadzonych przez regionalną prasę. Brałam udział w Festiwalu Nauki w 2004 i 2005

roku, będąc kierownikiem projektu i jedną z prowadzących warsztaty dziennikarskie dla młodzieży. Poprowadziłam też wykład „Dziennikarstwo a propaganda” w ramach cyklicznych spotkań „Moje życie, moja pasja” Klubu Absolwentów Uniwersytetu Warszawskiego, którego jestem członkiem.

Ukończyłam III edycję Studium Dziennikarstwa Europejskiego w Natolinie (2008-2010). Podwyższam swoje kwalifikacje także w zakresie zarządzania i ekonomii oraz łączenia nauki z biznesem. Ukończyłam m.in. szkolenie organizowane przez Wyższą Szkołę Europejską im. Ks. J. Tischnera – szkolenie „B+R=€ Nauki społeczne dla gospodarki” (2011). Brałam udział w projekcie "Rozwój kompetencji kadr B+R z wykorzystaniem platformy szkoleniowej" realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IV, Działanie 4.2. Rozwój kwalifikacji kadr systemu B+R i wzrost świadomości roli nauki w rozwoju gospodarczym, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (2013-2014). W 2010 roku ukończyłam 88-godzinny kurs z zakresu: „Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej typu spin off/spin out”, „Przygotowanie biznes planu”, „Profil przedsiębiorcy – umiejętności osobiste i biznesowe”, prowadzony w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. W październiku 2011 roku ukończyłam e-learningową Akademię Umiejętności Dydaktycznych oraz kursy doszkalające z zakresu ekonomii prowadzone przez Narodowy Bank Polski (w tym Podstawy przedsiębiorczości, Papiery wartościowe oraz systemy ich rozliczania i rozrachunku, Polityka monetarna banku centralnego, Z euro w kieszeni, Analiza finansowa firmy, Ekonomia po polsku, Kredyt i Ty).

Jestem absolwentką wielu kursów dokształcających z zakresu e-learningu, coachingu dla nauczycieli i nowych metod kształcenia (np. eLearning network for Teaching Training, we współpracy z Utrecht University, University of Helsinki, Umea University w Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych UMCS – E-learning in higher education; Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie – „Profesor XXI wieku – diagnostyka edukacyjna” (2012); PITWIN, Portal Innowacyjnego Transferu Wiedzy w Nauce – kursy Zarządzanie zasobami ludzkimi, Interfejs mózg-komputer. Neuroinformatyka, Instytut Kształcenia Nauczycieli ”Progres”, Kraków w 2012 roku– kursy Podstawowe zasady terapii behawioralnej, Jak uczyć sztuki bycia sobą i komunikacji z innym,. Trening asertywności w pracy nauczyciela i pedagoga, Podstawy psychologii pamięci dla nauczycieli w 2012; Inter-Edukacja – kurs Wypalenie zawodowe jako czynnik zmiany, szkolenie Coaching w pracy nauczyciela (2012 rok). W Netakademii ukończyłam kursy e-learningowe: Savoir-vivre w biznesie, Zarządzanie zmianą, Planowanie kariery, czyli droga do biznesu, Zarządzanie zespołem, Pokonywanie nieśmiałości, Asertywność, Wystąpienia publiczne i prezentacje, Zarządzanie stresem,

Reklama w e-biznesie (2011-2012). W sierpniu 2012 roku otrzymałam certyfikat trenera wewnętrznego (Arbiz Akademia Biznesu Poznań).

W 2005 roku uczestniczyłam w projekcie realizowanym przez BBC World Service Trust w Kijowie. W 2009 i 2010 roku brałam udział w anglojęzycznych kursach dydaktyczno-naukowych (m.in. Open Course – „The methodology of writing grant proposals and scientific papers”, Didactic Course) organizowanych w Norwegii (Oslo, Diakonhjemmet University College) i Islandii (Reykjavik University) w ramach programu Erasmus i FSS. W kwietniu 2011 roku byłam uczestniczką seminarium dziennikarskiego organizowanego przez Parlament Europejski w Brukseli. We wrześniu 2013 roku uczestniczyłam w szkoleniu „Communication and Culture” w Ventspils University College na Łotwie.

Od 2012 do 2014 roku pełniłam funkcję opiekuna koła dziennikarskiego na Wydziale Humanistycznym (Instytut Polonistyki UMCS). Od 1999 roku pełnię funkcję opiekuna dziennikarskich praktyk zawodowych w Wydziale Politologii UMCS. Jestem członkiem Polskiego Stowarzyszenia Dziennikarzy Naukowych, Stowarzyszenia Prasy Lokalnej, Akademii Ekspertów PR i Stowarzyszenia Projekt Polska. Islandia.

Andrzej Polnycki